

УДК 070. 791

<https://doi.org/10.28925/2524-2644.2024.1819>

Олег Семенюк,

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної журналістики
Факультету журналістики,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка

Oleg Semeniuk,

Doctor of Philology, Professor,
Professor of the Department of International Journalism
of the Faculty of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

 <https://orcid.org/0000-0002-1496-464X>

 semenyuk_oleg@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЖУРНАЛІСТІВ

THE USE OF FEATURE FILMS IN THE TRAINING PROCESS OF FUTURE JOURNALISTS

АНОТАЦІЯ. Потенціал кінематографа для застосування його продукту в процесі навчання залишається доволі високим. Дослідники акцентують увагу на характеристиках художнього фільму, які дозволяють використовувати його як ефективний навчальний засіб: є синтетичним аудіовізуальним твором, який додає динаміки процесу навчання; може створювати ефект активного учасника комунікації, стимулювати пізнавальну діяльність; дає можливість актуалізувати соціокультурну інформацію, яка сприятиме розширенню кола додаткових знань; здійснює виховний вплив завдяки високій художньо-естетичній цінності. Усе це дозволяє говорити про актуальність розвідок, спрямованих на розгляд прийомів застосування кінофільмів у навчальному процесі, зокрема — в закладах вищої освіти.

Метою статті є аналіз можливостей використання художніх стрічок у процесі підготовки майбутніх журналістів. У дослідженні послуговувалися експериментальним і описовим методами, методами опитування й узагальнення.

Наголошується, що художні фільми, які залучаються у навчальний процес, можна поділити на дві умовні тематичні групи. Перша — фільми про журналістів, їх професійну діяльність, стосунки з суспільством і владою. Друга — фільми, які ілюструють певну проблему, що обговорюється при вивченні навчального предмету. Зазначається, що використання фільмів або їх фрагментів має сенс, якщо вони: стимулюють звернення до певного культурного продукту і контексту, сприяють ознайомленню з ним і відповідним висновкам; мають прямиий зв'язок із розвитком професійних журналістських навичок; дотичні до сучасного моменту і є цікавими для здобувачів освіти; передбачають висловлення власної думки. Робиться висновок, що актуальними трендами освітнього процесу є використання методів і прийомів навчання, які спрямовані на творче, активне, особистісне сприйняття матеріалу. Ці тенденції спонукають викладачів постійно знаходити нові, цікаві для студентів завдання, аналізувати популярні вектори в медіапросторі, бути в курсі актуальних політико-економічних, суспільних, культурних подій. У цьому аспекті використання художніх фільмів при вивченні певних тем навчальних курсів спеціальності «Журналістика» видається і можливим, і ефективним.

Ключові слова: журналістика; підготовка фахівців-журналістів; художній фільм; аудіовізуальні засоби навчання; професійні навички.

ABSTRACT. *The potential of cinema for use in the educational process remains relatively high. Researchers emphasize the characteristics of feature films that allow them to be used as an effective learning tool: they are a synthetic audiovisual medium that adds dynamism to the learning process; they can create the effect of an active participant in communication, stimulating cognitive activity; they allow the introduction of sociocultural information into the process, which contributes to the expansion of additional knowledge; due to their high artistic and aesthetic value, they have an educational impact. All this highlights the relevance of research exploring the methods of using films in education, particularly in higher education institutions.*

This article analyzes the possibilities of using feature films to train future journalists. The research employs experimental and descriptive methods as well as survey and generalization methods.

It is emphasized that feature films used in the educational process can be divided into two conditional thematic groups. The first group includes films about journalists, their professional activities, relationships with society and authorities, etc. The second group consists of films that illustrate a specific issue discussed in the study of a particular subject. It is noted that the use of films or their fragments makes sense if they stimulate engagement with a certain cultural product and context, contributing to familiarity with it and drawing relevant conclusions; are directly related to the development of professional journalistic skills; are relevant to contemporary issues and of interest to students; encourage the expression of personal opinions. The conclusion is that current educational trends involve teaching methods and techniques aimed at the creative, active, and personal perception of the material, unrestricted by academic dogma in the student's relay of generalizations and conclusions. These trends encourage educators to constantly find new and engaging tasks for students, analyze popular trends in the media space, and stay informed about current political, economic, social, and cultural events. In this context, the use of feature films in the study of certain topics in journalism courses seems both feasible and effective.

Keywords: *journalism; training of journalism specialists; feature film; audiovisual teaching tools; professional skills.*

© О. Семенюк, 2024

Вступ. Важливим чинником підготовки сучасних фахівців у галузі журналістики є використання інформаційно-комунікативних технологій, які дозволяють активізувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти, зробити їх активними учасниками освітнього процесу, ефективно використовувати учбовий час і простір. Відносно нещодавно на цьому тлі помітним було питання залучення художніх фільмів у процес навчання, але в останні десятиліття воно дещо втратило популярність. Виключенням є розвідки щодо використання фільмів при вивченні іноземної мови (І. Буханець, Л. Котнюк, Т. Онопрієнко, О. Лемешко, В. Лемешко, Г. Лисак, С. Сторожук, О. Шонь та ін.), літератури (Л. Гресик, А. Гримальська, С. Дарда, О. Ісаєва, О. Кудінська, О. Ратушняк, В. Тарасенко, Г. Чух та ін.), на заняттях з педагогіки та психології (Ю. Вінтюк, Н. Сенівської та ін.). Однак, потенціал кінематографа в освітньо-виховній діяльності залишається доволі високим і, як зараз прийнято казати, — недооціненим. Можливість, завдяки інтернет-ресурсам, практично вільно переглянути або продемонструвати обраний художній фільм чи його фрагмент значно полегшує використання цього аудіовізуального засобу на заняттях різного типу. Усе зазначене дозволяє говорити про актуальність розвідок, спрямованих на вивчення прийомів застосування кінотворів у навчальному процесі, зокрема — в закладах вищої освіти.

Дослідники акцентують увагу на певних характеристиках художнього фільму, які дозволяють використовувати його як ефективних засіб навчання: 1) є синтетичним аудіовізуальним засобом, який додає динаміки навчальному процесу; 2) при використанні певних прийомів створює для студента ефект активного учасника ситуації, стимулює пізнавальну діяльність; 3) дозволяє додати до теми занять експліцитну або імпліцитну соціокультурну інформацію, сприяє розширенню кола додаткових знань; 4) здійснює виховний вплив завдяки високій художньо-естетичній цінності [2; 4; 5]. Врахуючи ці фактори та спираючись на власний досвід, спробуємо розглянути застосування творів кінематографічного мистецтва у викладанні різноманітних навчальних курсів для здобувачів освіти спеціальності 061 «Журналістика».

Мета та завдання дослідження. Метою статті є аналіз можливостей використання художніх фільмів у процесі підготовки майбутніх журналістів. Завданнями є: 1) опис конкретних прикладів застосування фільмів або їх фрагментів; 2) розгляд можливостей кіноматеріалу для формування професійних навичок; 3) аналіз освітнього та просвітницького ефектів при використанні художніх фільмів в окремих навчальних курсах ОП «Журналістика» і «Міжнародна журналістика».

Методологія дослідження. В роботі застосовано експериментальний і описовий методи, методи опитування й узагальнення.

Результати дослідження. Важливою складовою підготовки сучасних фахівців у галузі журналістики є організація процесу їх навчання в університеті з урахуванням особливостей сучасних здобувачів освіти. Так, маємо враховувати, що сьогоднішні студенти — це переважно школярі, які навчалися дистанційно під час епідемії COVID-19 та повномасштабної російсько-української війни. Власні спостереження та результати опитувань (усних і письмових) дозволяють зробити певні висновки, що є важливими як для цієї розвідки, так і для вибору методик і прийомів навчання.

1. Сучасні студенти є, переважно, активними здобувачами освіти, але вони мають відчутні прогалини в загально-культурних фонових знаннях.

2. Практично всі навчальні дисципліни вони розглядають із позицій «потрібні — непотрібні» для майбутньої професійної діяльності.

3. Їх цікавлять актуальні події, що відбуваються тут і зараз, саме такі викликають жваву реакцію і обговорення. Чим далі подія від сучасного моменту, тим менше про неї знають і мають бажання аналізувати.

4. Вони спроможні до активного використання всіх можливих досягнень цифровізації та відкритого інформаційного простору, зокрема і в аспекті застосування штучного інтелекту, але робота з великим обсягом «традиційних» текстів або відеоматеріалу їх відлякує.

Щодо нюансів використання художніх фільмів у навчальному процесі, то необхідно враховувати такі чинники: 1) у викладача і студента буде відмінний власний список «концептуальних» і улюблених фільмів; 2) більшості студентів не дуже подобається переглядати фільм повністю (якщо це завдання для самостійної роботи, а не демонстрація в аудиторії), бо це займає забагато їх власного часу, тому вони або дивляться трейлер, або читають про сюжет фільму у Вікіпедії; 3) обговорення фільмів часто потребує попереднього роз'яснення особливостей їх культурного контексту; 4) використовувати можна фільми різноманітних жанрів: драму, комедію, бойовик тощо — головне, щоб вони дозволяли вирішувати поставлені перед заняттями завдання.

Художні фільми, які застосовуються у навчальному процесі, можна поділити на дві умовні тематичні групи. Перша — фільми про журналістів, їх професійну діяльність, стосунки з суспільством і владою тощо. Друга — фільми, які ілюструють певну проблему, що обговорюється при вивченні навчального предмету.

Фільмів першої групи доволі багато. Як зазначають дослідники: «Професія журналіста ... завжди викликала інтерес у режисерів, оскільки поєднує в собі ореол романтичних знайомств, цікавих подорожей, заплутаних розслідувань і навіть певної продажності у сприйнятті масової аудиторії» [1, с.205]. Це сприяє створенню різноманітної тематичної палітри якісних у художньо-естетичному плані стрічок. Назвемо деякі з них та зазначимо можливості використання з навчальною метою.

Кінофільми і серіали, в центрі сюжету яких стоїть історія журналіста або редакції, будуть корисні для ілюстрації конкурентних взаємовідносин, організації виробничого процесу, корпоративних правил тощо. Серед таких, наприклад: «Телемережа» (1976), «Газета» (1994), «Ранковий підйом» (2010), «Ранкове шоу» (2019) тощо.

Фільми, сюжет яких дозволяє використовувати їх під час обговорення тем, що пов'язані з етичним вибором журналіста, стосунків влади та засобів масової інформації, соціальною відповідальністю медіа перед суспільством тощо. Наприклад: «Громадянин Кейн» (1941), «Уся президентська рать» (1976), «Хвіст крутить собакою» (1997), «Її серце» (2007), «Ігри влади» (2009), «У центрі уваги» (2015), «Ціна правди» (2019) тощо.

На одному із занять курсу «Соціально-відповідальна журналістика» аналізуємо основні меседжі фільму «Секретне досьє» (2017). Це американська біографічна історична драма про журналістів двох впливових видань, які опублікували секретні документи про хід війни у В'єтнамі. Фільм дає можливість дискутувати щодо декількох важливих питань та ілюструвати їх. Перше — роль власників і керівництва видання у дотриманні професійних правил і кодексів журналістської діяльності. Друге — стосунки власників авторитетного видання і політичної еліти. Третє — вибір журналіста між професійним обов'язком інформувати читачів і розумінням себе як члена суспільства, що знаходиться у війні, вибір між «журналістом і патріотом».

Важливими, особливо з огляду на ситуацію в Україні, є фільми про журналістику війни. Навіть просто перелік відомих стрічок про військових кореспондентів засвідчує цікавість суспільства і митців до цього виду журналістської діяльності. Назвемо такі: «Повість під кулеметами» (1945) «Третій човен» (1949), «Дзвони падають» (1961) «За кулісами війни» (1983), «Під вогнем» (1983), «Земля моїх снів» (1984), «Поля Смерті» (1984), «Сальвадор» (1986), «Вітаємо

в Сараєві» (1997), «Квіти від Гаррісона» (2000), «Повстання» (2001), «Війна» (2007), «Свідок війни» (2010), «Клуб зірвиголов» (2010), «Ворота в пекло» (2012), «Тисячу разів на добраніч» (2013), «Правда» (2015), «Павільйон сміху» (2016), «Військовий кореспондент» (2017), «Шок і трепет» (2017), «Приватна війна» (2018) тощо.

При вивченні дисципліни «Журналістика війн і конфліктів», наприклад, можна використати фільм «Доброго ранку, В'єтнам!» (1987, США). Він цікавий у багатьох аспектах, але ми акцентуємо увагу на тому, як цивільно особа, радіоведучий, намагається пристосувати свою діяльність до умов війни, які труднощі, зокрема і з боку військової цензури, має. У фільмі головний герой — рядовий США, радіоведучий Едріан Кронауер, прибуває до В'єтнаму (у 1965), щоб зайняти місце на американській військовій радіостанції в Сайгоні. З його появою програма «Доброго ранку, В'єтнам» перестає існувати як формальність й починає мовити для слухачів, із динаміків звучить ризикований гумор і сучасний рок-н-рол. Часом жарти ведучого — це спосіб показати справжнє обличчя війни, навіть незважаючи на незадоволення військового керівництва. Фільм дозволяє обговорити питання про те, як журналіст може впливати на психологію військових і суспільну думку в епоху війни, які проблеми відчувають цивільні журналісти, що потрапляють в армійське середовище, чи доречний гумор під час війни та ін.

Доволі корисним також є фільм «Ворог біля воріт» (2001, США). Стрічка розповідає про битву за Сталінград, а один із персонажів — військовий кореспондент. Цікавим є те, що це особливий («американський») погляд на інформаційно-пропагандистську діяльність радянського військового журналіста, роль пропаганди у війні тощо. Події фільму дають можливість порівняти історичну ситуацію із сучасною війною та діяльністю ворожих воєнкорів.

Для контрастивної ілюстрації інформаційної політики тоталітарних і демократичних режимів (і відповідних ЗМІ) у поширенні життєво важливої інформації можна також використати фрагменти серіалу «Чорнобиль» (2019, Британія, США). Це також приклад погляду на інформаційно-пропагандистську діяльність у закритих суспільствах.

Окремо наголосимо на тому, що фільми означеного вище тематичного спрямування дозволяють також проілюструвати, як засобами кінематографу створюється образ журналіста,

вільної преси, окреслюються важливі для суспільства характеристики медіа тощо [3].

Ефективним є використання і кінофільмів другої групи, стрічок самих різноманітних тематичних напрямків, як матеріалу для аналізу та ілюстрації певного явища, що обговорюється або вивчається на заняттях.

Наприклад, під час вивчення теми «Проблема замовної журналістики» в курсі навчальної дисципліни «Медіакритика», залучаємо стрічку розважального жанру (бойовика) і пропонуємо наступне завдання: «Про небезпеку для сучасного суспільства тотальної цензури або неконтрольованого впливу великих медійних корпорацій (і їх власників) говорять не тільки учені та політики. Досить часто такі загрози привертають увагу митців. У 1997 році за мотивами творів Яна Флемінга був знятий фільм «Завтра не помре ніколи». У центрі сюжету — злочинний вплив медійної корпорації на геополітику, штучне розв'язування війни, моделювання новин тощо. Незважаючи на те, що фільм знятий у жанрі пригодницького бойовика, в центрі його сюжету актуальна для світу проблема. Як відомо, Флемінг мав практику роботи на розвідку і розумівся на глобальних викликах. Прогляньте фільм і дайте відповіді на питання: 1. Які проблеми в контексті «власники медіа, редакційна політика і замовна журналістика» висвітлено у фільмі? 2. У чому полягає небезпека глобалізації медійного ринку і утворення великих медіакорпорацій? 3. На які геополітичні тренди звертається увага у стрічці? 4. Які фейки і маніпуляції (їх модельні зразки) є в сюжеті фільму? За бажанням, можна проаналізувати художній твір або інший фільм за схожою тематикою на ваш вибір. Відповідь має бути представлена у вигляді рецензії або критичного допису».

При вивченні теми «Особливості міжкультурної комунікації. Конфлікт свого і чужого» в навчальному курсі «Міжнародні медіа в сучасному лінгвокультурному просторі» використовуємо фільм «Останній самурай» (2003, США, Японія).

Сценарій фільму заснований на реальних подіях, які відбуваються під час громадянської війни в Японії в 70-х роках XIX століття. В центрі сюжету — взаємостосунки представників Японії (Сходу) і США (Заходу), спроби зрозуміти життєві цінності різних етносів. У фільмі є персонаж — письменник та кореспондент, який намагається висвітлювати події, що відбуваються на далекому острові, для західного читача. Захопливий динамічний сюжет фільму та його художні характеристики (чотири номінації на

«Оскар», три номінації на «Золотий глобус», 15 міжнародних нагород) не тільки сприяють активності студентів, але й залишають помітне емоційне, культурно-естетичне враження. Зрозуміло, що важливими є проблемні питання, які мають обговорюватися. Наприклад: Як перепони в розумінні дій представників різних етносів ви побачили? Як їх можна подолати в процесі комунікації та політичного співіснування? Як ці відмінності вплинули на висвітлення та інтерпретацію подій? Як схожі протиріччя виявлялися в подальшій світовій історії, як їх використовувала пропаганда під час Другої світової війни? Як сучасні медіа враховують особливості міжкультурної комунікації в своїй діяльності?

У навчальному курсі «Журналістика кризових ситуацій», під час вивчення теми «Типи криз. Соціально-психологічна криза» звертаємося до кінематографічного продукту в жанрі науково-фантастичний трилер. Формулювання завдання: «Прогляньте фільм «Зараження» (2011, США). Як автори висвітлюють роль журналістів та медіа під час епідемії, на які негативні і позитивні дії, в аспекті соціально-психологічного стану суспільства, звернено увагу? Який вплив на розгортання, врегулювання кризи мають медійники у фільмі та реальному житті?». Особливо ціним є те, що події цього фільму з вигаданим (для 2011 року) фантастичним сюжетом корелюються з подіями 2019–2020 років, перебігом епідемії COVID-19, що дає можливість залучити до обговорення як медійний матеріал, так і власний досвід студентів.

При опануванні цього ж навчального курсу можна використати і художню стрічку «Фукусіма» (2020, Японія), у якій йдеться про події 2011 року, коли після потужного землетрусу та цунамі сталася аварія на атомній станції. Корисним буде і порівняння подій, дій влади та інформаційної політики, що віддзеркалені у «Фукусімі» та серіалі «Чорнобиль».

Іноді доцільно, зокрема і для економії часу, використовувати один художній фільм, який подивляться студенти, в різних навчальних курсах. Наприклад, уже названі «Фукусіма», «Чорнобиль», можуть підійти для ілюстрації важливих тез на заняттях із «Журналістики кризових ситуацій», «Соціально-відповідальної журналістики», «Стратегій розвитку науки» (теми: поширення гуманітарної інформації, цензура і самоцензура, техногенна цивілізація, роль медіа у збереженні довкілля та пропаганді цільного розвитку тощо) та ін.

Варто зазначити, що завжди має позитивний ефект робота з фільмами, серіалами, які

тільки виходять у прокат, отримують увагу глядацької аудиторії, мають резонанс у медійному просторі, є соціально і тематично значущими. Так, цікавими і корисними для використання у процесі навчання студентів виявилися фільми: «Довбуш» (2023, Україна) — ілюстрація взаємозв'язків мистецтва і політики, розгляд культурних наративів та їх ретрансляції, аналіз відгуків і рецензій на фільм в Україні та Польщі тощо; «Творець» (2023, США) — проблема штучного інтелекту, протистояння Схід — Захід; «Опенгеймер» (2023, США) — відповідальність учених, етика науки, засоби масової інформації і політика; «Будинок «Слово». Нескінченний роман» (2024, Україна) — контроль представників творчої еліти тоталітарною державою, тиск ідеології на літературу та пресу, особливості соціокультурного контексту епохи.

Зазначимо, що використання фільмів або їх фрагментів мають сенс, якщо вони: 1) стимулюють звернення до певного культурного продукту і контексту, сприяють ознайомленню з ним і відповідним висновкам; 2) мають прямий зв'язок із розвитком професійних журналістських навичок; 3) передбачають висловлення власної думки; 4) мають прив'язку до сучасного моменту і є цікавими для здобувачів освіти; 5) розвивають комунікативні компетентності, зокрема і при використанні оригінальних (іншомовних) версій фільму.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Про необхідність практичного спрямування навчання майбутніх журналістів, актуальність завдань і проектів, які вони виконують, пріоритетність застосування універсальних за освітнім та виховним ефектом видів робіт, говорить багато учених і практиків. Актуальними трендами є використання методів і прийомів навчання, які спрямовані на творче, активне, особистісне сприйняття матеріалу та не обмежена рамками академічних догм ретрансляція студентом власних узагальнень і висновків. Ці освітні тенденції спонукають викладачів постійно знаходити нові, цікаві для студентів види робіт, аналізувати популярні вектори в медіапросторі, бути в курсі актуальних політико-економічних, суспільних, культурних подій. У цьому аспекті використання при вивченні певних тем навчальних курсів спеціальності «Журналістика» художніх фільмів видається і можливим, і ефективним. Як свідчить практика, правильно сформульовані завдання сприяють підвищенню активності здобувачів освіти, дають можливість додати корисних емоцій у навчальний процес. При аналізі художнього фільму, окрім відповідей

на проблемні питання, майбутні журналісти прямо чи опосередковано виступають і в ролі медіакритиків, які обговорюють його різноманітні характеристики. Помітним є і культурно-просвітницький ефект від знайомства з якісними зразками світового кінематографу.

Перспективним у подальшому також є розгляд особливостей використання в навчальному процесі документальних фільмів як окремого виду художнього мистецтва. Маємо, наприклад, чудові документальні фільми, що ілюструють діяльність військових кореспондентів. Це українські «Двадцять днів у Маріуполі (2022)», «Покажи, як я воюю» (2023), американський «Військовий фотограф» (2001) тощо. Вони можуть стати ефективним навчальним матеріалом для підготовки майбутніх фахівців-журналістів.

Список використаної літератури

1. Пархитко О. В. Особливості створення образу журналіста в «гарячій точці» в кінематографі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2021. Серія: Філологія. Журналістика. Том 32 (71). № 1. Ч. 3. С. 198–207.

2. Ратушняк О. Використання кіноекранізації в літературній освіті школярів. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. 2012. Вип. 111. Серія: філологічні науки (літературознавство). С.189–198.

3. Семенюк О. А., Білоус В. Б. Право та відповідальність журналістів у дзеркалі західної масової культури. *Вчені записки Таврійського національного університету*. 2023. Серія: Філологія. Журналістика. Том 34 (73) № 4. С. 307–313.

4. Сеньовська Н. Л. Художній фільм як засіб навчання студентів-педагогів під час вивчення курсу «Педагогіка». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. 2016. Серія: Педагогіка. №3. Тернопіль: Видавничий відділ ТНПУ. С. 201–207.

5. Сторожук С. Перегляд художніх фільмів на уроках англійської мови як активний метод навчання. 2021. № 6. С. 212–217.

References

1. Parkhitko, O. V. (2021). Osoblyvosti stvorennia obrazu zhurnalista v "hariachii tochtsi" v kinematohrafi. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 32(71), 198–207.

2. Ratushniak, O. (2012). Vykorystannia kinoekranizatsii v literaturnii osviti shkoliariv. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka*, 111, 189–198.

3. Semeniuk, O. A., & Bilous, V. B. (2023). Pravo ta vidpovidalnist zhurnalistiv u dzerkali zakhidnoi masovoi kultury. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 34(73), 307–313.

4. Senovska, N. L. (2016). Khudozhnii film yak zasib navchannia studentiv-pedahohiv pid chas vyvchennia kursu "Pedahohika". *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii: Pedahohika*, 3, 201–207. Ternopil: Vydavnychy viddil TNPU.

5. Storozhuk, S. (2021). Perehliad khudozhnikh filmiv na urokakh anhliiskoi movy yak aktyvnyi metod navchannia. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 6, 212–217.

Надіслано до редакції 13.10.2024 р.